

„SPOLJNOPOLITIČKI DIJALOZI: DRŽAVE ZAPADNOG BALKANA NA PUTU KA EVROPSKIM INTEGRACIJAMA”

U organizaciji minhenske fondacije Hans Zajdel (*Hanns Seidel*) i beogradskog Instituta za međunarodnu politiku i privredu, od 10-12. februara 2015. godine, na planini Tari održana je naučna konferencija pod nazivom: „Spoljnopolitički dijalozi: Države Zapadnog Balkana na putu ka evropskim integracijama”. Konferencija je bila zamišljena kao niz panel diskusija posvećenih zajedničkim problemima i iskustvima država regiona na njihovim integracionim putevima. Održano je ukupno pet panela koji su redom bili naslovljeni: „Zapadni Balkan i EU 2015: Očekivanja”, „Zapadnobalkanski problemi – putevi za rešavanje”, „Zapadni Balkan pred izazovima budućnosti”, „Zapadni Balkan – unutrašnji izazovi” i „Ima li Evropska unija alternative za zemlje Zapadnog Balkana?”.

Prvi panel moderirao je prof. dr Dragoljub Todić iz Instituta za međunarodnu politiku i privredu, učesnici diskusije bili su dr Miša Đurković, viši naučni saradnik u Institutu za evropske studije, Maja Bobić, generalna sekretarka Evropskog pokreta u Srbiji i dr Dušan Proroković, izvršni direktor Centra za strateške alternative, dok je komentator bio mr Miloš Jončić, istraživač saradnik Instituta za međunarodnu politiku i privredu. Najpre su istaknute neke terminološke napomene vezane za pojam očekivanja u datom kontekstu. Čini se da su, prema zaključcima ovog panela, očekivanja zemalja Zapadnog Balkana nešto manja u pogledu njihove mogućnosti dalje integracije u EU u odnosu na raniji period. Čak i kod onih učesnika diskusije koji nedvojbeno stoje na pozicijama potrebe dalje integracije izražene su sumnje u pogledu daljeg toka ovog procesa, mada mu se ne odriče generalno pozitivan karakter.

Drugi panel moderirao je dr Dušan Proroković, učesnici diskusije bili su prof. dr Vladan Jončić, vanredni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, mr Igor Novaković, istraživač u Centru za međunarodne i bezbednosne poslove – ISAC fond, dr Dragan Đukanović, viši naučni saradnik Instituta za međunarodnu politiku i privredu i Mihajlo Vučić, LL.M, istraživač saradnik u Institutu za međunarodnu politiku i privredu, dok je ulogu komentatora imala mr Jelica Gordanić takođe istraživač saradnik ovog instituta. Zajednički problemi koji su istaknuti na ovom panelu tiču se pre svega manjina, granica, sukcesije, utvrđivanja krivične odgovornosti za zločine učinjene u ratovima na prostoru bivše Jugoslavije. Istaknuto je da rešenja svih navedenih problema ne leže isključivo u procesu evropske integracije, već i na samom području zapadnog Balkana, u bilateralnim odnosima država regiona, kao i u širem kontekstu novih međunarodnih odnosa.

Treći panel moderirao je mr Igor Novaković, učesnici diskusije bili su dr Vladimir Krulj, savetnik Ministra za evropske integracije Republike Srbije, Bodo Weber, viši saradnik u Savetu za politiku decentralizacije iz Berlina, dr Dušan Reljić, viši naučni saradnik Nemačkog instituta za međunarodne odnose i bezbednost iz Berlina i mr Miloš Samardžić iz Kancelarije za evropske integracije Vlade Republike Srbije. Komentator panela bio je mr Vladimir Todorović, predavač na Beogradskoj poslovnoj školi. Čini se da je ovaj panel nekako najviše pružio zvanični stav koji Republika Srbija ima prema procesu evropskih integracija, s obzirom na prisustvo ljudi bliskih tvorcima naše politike na tom planu, ali je takođe dao uvid i iz ugla centara odlučivanja same EU. Ocenjeno je da Republika Srbija ima još dosta toga da uradi na svom evropskom putu, ali da se od zacrtanog plana ne odustaje. Istaknuta je uloga novih političkih strujanja u Grčkoj, jačanja nacionalističkih tendencija u brojnim državama regiona i ekonomske krize i demografskih problema kao mogućih prepreka na tom putu.

Četvrti panel moderirao je dr Miša Đurković, učesnici diskusije bili su dr Dejana Vukčević, naučni saradnik Instituta za političke studije u Beogradu, doc. dr Miloš Jovanović sa Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, dr Slobodan Janković, istraživač saradnik Instituta za međunarodnu politiku i privredu i mr Vladimir Ajzenhamer, asistent na Fakultetu bezbednosti Univerziteta u Beogradu. Komentare na diskusiju dao je mr Miloš Lutovac, predavač Beogradske poslovne škole. Bilo je dosta reči o problematici upotrebe termina Zapadni Balkan kao odrednice za region, s obzirom na međusobnu isprepletanost problema svih država ovog geografskog područja, prirodi spoljne politike EU u kontekstu njene autonomije ili zavisnosti od NATO sistema, sa naglaskom na bezbednosnu dimenziju, unutrašnjim problemima država regiona povezanim sa pitanjima narastajuće pretnje islamskog fundamentalizma, kao i pitanja suverenosti država regiona u uslovima neposrednog i ponekad neskrivenog mešanja u unutrašnje stvari od strane velikih sila.

Peti panel moderirao je dr Srđan Korać, naučni saradnik Instituta za međunarodnu politiku i privredu, učesnici su bili doc. dr Maja Kovačević sa Fakulteta političkih nauka Univerziteta u Beogradu, dr Marina Jovičević, koordinator u Sektoru za Evropsku uniju u okviru Ministarstva spoljnih poslova Republike Srbije, dr Jasminka Simić, naučni saradnik i urednica Radio televizije Srbije, dr Jelena Čeranić, naučni saradnik u Institutu za uporedno pravo, dok je komentare davala mr Mirjana Glintić, istraživač saradnik u istom Institutu. Panel se koncentrisao na pitanja održivosti dosadašnje politike država regiona koje su uvek, do sada, kao glavni prioritet isticale dobijanje članstva u EU. Istaknuti su pravni režimi koji određenim državama evropskog područja omogućavaju visok stepen integracije bez uključivanja članstva. Bilo je reči i o nedefinisanosti kriterijuma za članstvo koje propisuje EU što dodatno otežava proces pristupanja. Čini se da i pored jasne skepse u pogledu sudbine regiona u vezi s EU nije ponuđena neka

druga, alternativna integracija koja je u ovom trenutku politički izvodljiva. Na kraju je izneta i jedna pesimistična ocena pažnje koju parlament republike Nemačke, kao vodeće države EU, pridaje integraciji Zapadnog Balkana.

Skup je zatvorio gospodin Luc Kober (*Lutz Kober*), rukovodilac Projekta *Hanns Seidel* fondacije za Republiku Srbiju i za Crnu Goru, koji je poslao poruku ohrabrenja u smislu da EU želi da vidi zemlje Zapadnog Balkana kao svoje članice, ali da na tom putu one same biraju svoju sudbinu, i da u tom pogledu mogu da prate primere država koje su svoju integraciju u raznim navratima prekidale i obnavljale, u zavisnosti kako im je to odgovaralo.

Čini se da je skup ispunio svoj cilj pružanja otvorenog foruma za dijalog o suštinskim pitanjima koja opterećuju društva država regiona u ovom trenutku i u bližoj budućnosti. Zaključci skupa ponudili su brojne uvide i predloge zasnovane na stručnim analizama, koji mogu biti od koristi političkim rukovodstvima ovih država da procene kakve korake treba preduzimati u daljim spoljnospolitičkim nastojanjima i rešavanjima unutrašnjih problema.

Mihajlo VUČIĆ